

ní musela zásadně přeorganizovat svůj provoz, a kde to bylo možné, personálně posílit.

V roce 2021 jsme covid-19 uznali za nemoc z povolání u 507 zdravotníků, kteří většinou nemoc prodělali v roce 2020. Z hlediska vykonávané profese onemocnělo 251 zdravotních sester, 107 lékařů, 57 záchranářů a řidičů vozidel ZZS, 51 sanitářů, 14 fyzioterapeutů, 9 porodních asistentek, 5 ošetrovatelek, 3 radiologičtí asistenti a 3 nelékařští pracovníci v pozici zdravotní laborant. V jiných pracovních zařazeních šlo o ojedinělé případy – nutriční terapeutka, zubní technik, ústavní hygienička, THP zařazená na recepčním pracovišti urgentního příjmu aj. Pozitivní je zjištění, že jen mírný průběh onemocnění mělo 450 osob, tj. 89 % zdravotníků postižených profesním covidem-19, a to nejčastěji pod obrazem nekomplikovaného zánětu horních cest dýchacích s nespecifickými příznaky, bez dehydratace, bez závažnější dušnosti, bez potřeby oxygenoterapie a bez radiologických známek pneumonie. Těžší než mírný průběh mělo 57 osob, tj. 11 %. Do této skupiny zařazujeme z pracovně-lékařského hlediska i pacienty, u nichž kromě rozvoje covidové pneumonie, která byla zobrazovacími metodami prokázána v 39 případech, došlo k prodloužení hospitalizace nebo délky dočasné pracovní neschopnosti, a to pro dekompenzaci komorbidit, nejčastěji diabetu mellitu nebo průduškového astmatu. Střední délka hospitalizace u těchto nemocných byla 6 dnů, při rozmezí od 3 do 16 dnů. Střední délka dočasné pracovní neschopnosti byla 43 dnů, při rozmezí od 13 do 170 dnů. Ve dvou případech měl covid-19 kritický průběh s rozvojem ARDS a multiorgánového selhání. Obě postižené, ve věku 63 a 39 let, přes veškerou intenzivní péči za hospitalizace zemřely.

Letos bude na našem pracovišti pokračovat primoposuzování profesionalitu covidu-19 u zdravotníků onemocnělých v roce 2021, což představuje minimálně 4800 osob. U osob s postcovidovým syndromem s verifikovanou významnou funkční plicní poruchou vzniklou při pozánětlivé fibrotizaci plic zahájíme posuzování z hlediska trvalých následků nemoci z povolání.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0083>

Výkon pracovnej zdravotnej služby v Slovenskej republike

Performance of occupational health services in the Slovak Republic

Žofia Klenovčanová¹, Jana Boledovičová²

¹Axelum, s.r.o., Bratislava, Slovenská republika

²Vsetínská nemocnice, a.s., Vsetín, Česká republika

Pracovní zdravotná služba (ďalej len PZS) je jednou z komplexu preventívnych služieb v SR na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri práci a predchádzanie chorobám z povolania. Legislatívne je ukotvená v zákone č. 124/2006 Z. z., o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

PZS tvoria zdravotnícki pracovníci v tzv. tíme PZS (na základe oprávnenia) alebo ju vykonávajú samostatne pracujúci verejní zdravotníci (na základe ohlásenia). Tím PZS vykonáva dohľad nad zamestnancami vo všetkých kategóriách prác, vrátane rizikových (1. – 4. kategória), verejní zdravotníci len pri práci zaradenej do 1. a 2. kategórie. Činnosť PZS pozostáva

z dohľadu nad faktormi práce a pracovného prostredia a z lekárskeho preventívnych prehliadok zamestnancov vo vzťahu k vykonávanej práci. Zdravotníctvo v zmysle štatistickej klasifikácie ekonomických činností je už dlhodobo v SR na 3. až 4. mieste z hľadiska výskytu chorôb z povolania. Počet priznaných chorôb z povolania u zdravotníckych pracovníkov sa pohybuje v ostatných 5 rokoch medzi 24 až 42 priznanými chorobami z povolania ročne. Práca v zdravotníctve je druhým odvetvím ekonomickej činnosti s najvyšším podielom rizikovej práce, z ktorej až 75,5 % vykonávajú ženy. Najvyšší podiel z priznaných chorôb z povolania u zdravotníckych pracovníkov tvoria infekčné a parazitárne choroby a z nich najvyšší podiel tvorí svrab. Práca v zdravotníctve sa vyznačuje prítomnosťou a kombináciou viacerých faktorov práce, takmer vždy je sprevádzaná psychickou záťažou a expozíciou biologickým faktorom. Špecializovaná odbornosť zdravotníckych pracovníkov vedie k celoživotnému vykonávaniu práce s expozíciou takmer rovnakým faktorom práce, čím dochádza ku kumulácii negatívneho pôsobenia na zdravie zamestnancov. Zavádzanie technických preventívnych opatrení na minimalizáciu rizík v zdravotníctve je obtiažne. Choroby z povolania v zdravotníctve nie je možné eradikovať, ale cieľným zlepšovaním pracovných podmienok a faktorov práce je možné ich minimalizovať.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0084>

Promítá se bezpečnost personálu i do ochrany pacienta? Does personnel protection also project into patient safety?

Jitka Rychlíčková^{1,2}

¹Masarykova univerzita, Lékařská fakulta, Farmakologický ústav, Brno, Česká republika

²Aesculap Akademie, Pracovní skupina Bezpečnost personálu, Praha, Česká republika

Péče o zdraví pacienta je hlavním cílem všech činností zdravotnických pracovníků. Na druhé straně jsou ale při výkonu těchto činností zdravotníci vystaveni celé řadě rizik, ať už v podobě násilí, úrazů, poranění ostrými předměty, chemické expozice, nebo profesionálních nákaz. Právě pandemie covidu-19, která zcela změnila statistiky profesionálních nákaz, přispěla ke zdůraznění otázky ochrany personálu v kontextu bezpečnosti pacienta, protože jen dobře chráněný zdravotník může zodpovědně chránit pacienta.

Tématu bezpečnosti personálu byl věnován i Světový den bezpečnosti pacientů v roce 2020, při jehož příležitosti vydala Světová zdravotnická organizace chartu s názvem Bezpečnost zdravotnických pracovníků: priorita pro bezpečnost pacientů. Zmíněný světový den podpořily i další organizace zabývající se bezpečností pacientů.

Zároveň ale ohrožení a ochranu zdravotníků nevnímáme pouze v kontextu hmatatelných hrozeb; relevantní je i riziko pochybení. Hovoříme-li tedy o bezpečném prostředí, roli sehrává i kultura řešení dokončených či nedokončených chyb při poskytování zdravotní péče, otevřenost ke sdílení pochybení a přijímání preventivních opatření, která budou zdravotníky, ale i pacienty chránit před zbytečným opakováním chyb.

Společným jmenovatelem bezpečnosti personálu a pacienta se tak jeví zainteresovanost. Vědecké práce do-